

Stanowisko
w sprawie pobierania opłaty za wystawienie recepty farmaceutycznej na
refundowany produkt immunologiczny niezbędny do przeprowadzenia w aptece
zalecanego szczepienia ochronnego

W związku z wątpliwościami dotyczącymi pobierania opłaty za **wystawienie recepty farmaceutycznej na refundowany produkt immunologiczny niezbędny do przeprowadzenia w aptece zalecanego szczepienia ochronnego**, Naczelna Izba Aptekarska informuje, co następuje:

1. Od dnia 14 lutego br. farmaceuta może wystawić receptę farmaceutyczną na produkt immunologiczny niezbędny do przeprowadzania w aptece każdego zalecanego szczepienia ochronnego.¹ Recepta ta może dotyczyć produktu immunologicznego objętego refundacją.² Recepta ta może być wystawiona także **dla osób posiadających uprawnienia dodatkowe.**³
2. **W związku ze zmianami, które weszły w życie od 14 lutego 2025 r., Naczelna Izba Aptekarska zwróciła się do Ministra Zdrowia o podwyższenie wyceny świadczeń wymagających wystawienia recepty farmaceutycznej oraz o dokonanie zmiany Katalogu produktów rozliczeniowych poprzez wyodrębnienie dwóch osobnych grup**

¹ Zalecane szczepienia ochronnego w rozumieniu art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi to szczepienia ochronne przeciw: 1) błonicy; 2) cholercy; 3) COVID-19; 4) durowi brzuszemu; 5) gruźlicy; 6) grypie; 7) inwazyjnym zakażeniami Haemophilus influenzae typu b; 8) inwazyjnym zakażeniami Neisseria meningitidis; 9) inwazyjnym zakażeniami Streptococcus pneumoniae; 10) japońskiemu zapaleniu mózgu; 11) kleszczowemu zapaleniu mózgu (KZM); 12) krztuścowi; 13) ludzkiemu wirusowi brodawczaka (HPV); 14) nagminnemu zapaleniu przyusznic (śwince); 15) odrze; 16) ospie wietrznej; 17) półpaścowi; 18) ostremu nagminnemu porażeniu dziecięcemu (poliomyelitis); 19) różyczce; 20) tężcowi; 21) wirusowemu zapaleniu wątroby typu A; 22) wirusowemu zapaleniu wątroby typu B; 23) wścieklicznie; 24) zakażeniom wywołanym przez rotawirusy; 25) zakażeniami wirusem syncytialnym układu oddechowego (RSV); 26) żółtej gorączce.

² Produkt immunologiczny, dla którego wydano decyzję o objęciu refundacją w rozumieniu art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych, za odpłatnością, o której mowa w art. 6 ust. 2 tej ustawy.

Lek, dla którego wydana została decyzja administracyjna o objęciu refundacją w zakresie nadanej kategorii dostępności refundacyjnej, o której mowa w ust. 1 pkt 1 (dostępny w aptece na receptę), jest wydawany świadczeniobiorcy:

1) bezpłatnie,

2) za odpłatnością ryczałtową,

3) za odpłatnością w wysokości 30 % albo 50 % ich limitu finansowania

- do wysokości limitu finansowania i za dopłatą w wysokości różnicy między ceną detaliczną a wysokością limitu finansowania.

³ Uprawnienia, o których mowa w art. 43 ust. 1, art. 43a ust. 1, art. 44 ust. 1, 1a i 1c, art. 45 ust. 1 lub art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

świadczeń w zależności od tego, czy szczepienie wymaga wystawienia recepty przez farmaceutę, czy też realizowane jest na podstawie wcześniej wystawionej recepty.

3. Recepta farmaceutyczna, o której mowa w pkt 1, jest podstawą zastosowania produktu immunologicznego w aptece ogólnodostępnej, w której farmaceuta wystawił tę receptę.
4. Minister zdrowia ustalił, że trzy szczepienia ochronne są finansowane ze środków publicznych⁴:

- 1) szczepienie przeciw COVID-19 dla osób **po ukończeniu 18. roku życia**;
- 2) szczepienie przeciw GRYPIE dla osób **po ukończeniu 65. roku życia**;
- 3) szczepienie przeciw PNEUMOKOKOM osobom **po ukończeniu 65. roku życia**.

Ww. szczepienia ochronne finansowane są na podstawie umów na realizację zalecanych szczepień ochronnych w aptece zawieranych przez podmioty prowadzące apteki z Narodowym Funduszem Zdrowia.⁵

5. W przypadku szczepień ochronnych przeciwko COVID-19, GRYPIE i PNEUMOKOKOM wykonanie szczepienia obejmuje:⁶

- 1) samodzielne **dokonanie kwalifikacji** przez farmaceutę, w stosunku do pacjenta podlegającemu zaszczepieniu oraz **wykonanie zalecanego szczepienia ochronnego** przez farmaceutę zgodnie z przepisami **albo**
- 2) **wykonanie zalecanego szczepienia ochronnego** przez farmaceutę pacjentowi podlegającemu zaszczepieniu, którego kwalifikacji do szczepienia dokonał lekarz, felczer, lekarz dentysta i wystawił on receptę na szczepionkę;
- 3) wpis w Karcie Szczepień potwierdzający kwalifikację do szczepienia zalecanego;
- 4) wpis w Karcie Szczepień potwierdzający wykonanie szczepienia zalecanego.

6. Do 13 lutego 2025 r. farmaceuta mógł wystawić receptę farmaceutyczną na produkt immunologiczny, ale tylko na produkt niezbędny do przeprowadzania szczepienia ochronnego przeciw grypie, który nie podlegał refundacji.

⁴ OBWIESZCZENIE MINISTRA ZDROWIA z dnia 9 października 2023 r. w sprawie wykazu szczepień ochronnych przeprowadzanych w aptece, które mogą być w całości lub w części finansowane ze środków publicznych. Wydane na podstawie art. 19 ust. 2b ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 924, z późn. zm.).

⁵ Art. 97 ust. 3 pkt 4d ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 146, z późn.zm.) stanowi, że do zakresu działania Funduszu należy również w szczególności: 4d) zawieranie i rozliczanie umów z podmiotami prowadzącymi apteki na realizację zalecanych szczepień ochronnych finansowanych ze środków publicznych zgodnie z art. 19 ust. 2a ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.

⁶ Zarządzenie Nr 155/2023/DGL Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia z dnia 31 października 2023 r. w sprawie warunków zawierania i realizacji umów na realizację zalecanych szczepień ochronnych w aptece.

Jak już wskazano, od 14 lutego 2025 r. - na podstawie zmienionego art. 96 ust. 4(1) ustawy - Prawo farmaceutyczne⁷ - recepta farmaceutyczna może dotyczyć wszystkich produktów immunologicznych niezbędnych do przeprowadzania w aptece zalecanych szczepień ochronnych, **w tym:**

- 1) zalecanych szczepień ochronnych **finansowanych ze środków publicznych**, przewidzianych w umowach z NFZ, tj. szczepień przeciwko:
 - a) COVID-19 dla osób **po ukończeniu 18. roku życia**,
 - b) GRYPIE dla osób **po ukończeniu 65. roku życia**,
 - c) PNEUMOKOKOM dla osób **po ukończeniu 65. roku życia**;
 - 2) zalecanych szczepień ochronnych **niefinansowanych ze środków publicznych**, nieprzewidzianych w umowach z NFZ, tj. szczepień przeciwko:
 - a) GRYPIE i PNEUMOKOKOM dla osób w wieku, który nie jest objęty umowami z NFZ, a więc dla osób, którym nie przysługują świadczenia zdrowotne określone w tych umowach,
 - b) przeciwko innym chorobom niż COVID-19, GRYPIE i PNEUMOKOKOM.
7. Pomimo, że umowa z NFZ nie stanowi wprost, że wykonanie szczepień finansowanych ze środków publicznych,⁸ obejmuje wystawienie recepty farmaceutycznej na stosowany produkt immunologiczny, to Naczelna Izba Aptekarska uważa, że pobieranie przez apteki opłaty za wystawienie recept farmaceutycznych na **refundowane produkty immunologiczne niezbędne do przeprowadzenia w aptece szczepień ochronnych finansowanych ze środków publicznych, przewidzianych w umowach z NFZ, łączy się z bardzo wysokim prawdopodobieństwem zakwestionowanie takiej praktyki przez Narodowy Fundusz Zdrowia.**
8. W przypadku zalecanych szczepień ochronnych **niefinansowanych ze środków publicznych**, nieprzewidzianych w umowach z NFZ⁹, nie ma jednoznacznych przepisów

⁷ 4(1). Receptę farmaceutyczną można również wystawić na produkt immunologiczny niezbędny do przeprowadzania w aptece zalecanego szczepienia ochronnego w rozumieniu art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, w tym z uwzględnieniem uprawnień dodatkowych przysługujących na podstawie art. 43 ust. 1, art. 43a ust. 1, art. 44 ust. 1, 1a i 1c, art. 45 ust. 1 lub art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Recepta ta jest podstawą zastosowania produktu immunologicznego w aptece ogólnodostępnej, w której farmaceuta wystawił tę receptę.

⁸ „Samodzielne dokonanie kwalifikacji przez farmaceutę, w stosunku do pacjenta podlegającemu zaszczepieniu oraz wykonanie zalecanego szczepienia ochronnego przez farmaceutę zgodnie z przepisami”

⁹ Szczepienia przeciwko:

- a) GRYPIE i PNEUMOKOKOM dla osób w wieku, który nie jest objęty umowami z NFZ, a więc dla osób, którym nie przysługują świadczenia zdrowotne określone w tych umowach,
- b) przeciwko innym chorobom niż COVID-19, GRYPIE i PNEUMOKOKOM,

wyłączających prawo aptek do pobierania opłat za wystawienia recepty farmaceutycznej, w tym tej dotyczącej refundowanego produktu immunologicznego niezbędnego do przeprowadzenia w aptece zalecanego szczepienia ochronnego.

Zasadą jest, że w przypadku, gdy ubezpieczony wykona zalecane szczepienie ochronne lub lekarskie badanie kwalifikacyjne:

- 1) u innego świadczeniodawcy niż świadczeniodawca, z którym Narodowy Fundusz Zdrowia zawarł umowę o udzielanie tych świadczeń, lub
 - 2) w aptece
- ponosi koszty badania i przeprowadzenia szczepienia.¹⁰

Zastrzec należy, że chodzi o aptekę, która nie ma umowy z NFZ lub szczepienie ochronne nie jest objęte finansowaniem ze środków publicznych.

¹⁰ Patrz: art. 19 ust. 5 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 924, z późn. zm.)